

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ
INTERNET:

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/22/99

SPOŁECZNA OCENA RZĄDU NA POCZĄTKU LUTEGO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◆ Wydarzenia z przełomu stycznia i lutego zbiegły się z pogorszeniem notowań rządu. W ciągu miesiąca zwiększył się odsetek przeciwników rządu (do 33%, wzrost o 6 punktów), natomiast nie zmieniła się liczba jego zwolenników (36%).
- ◆ Zdecydowanie pogorszyły się oceny wyników działalności rządu. Ponad połowę stanowią obecnie opinie negatywne (54%, wzrost o 17 punktów), a tylko jedną trzecią (34%, spadek o 10 punktów) - pozytywne. Obecne oceny są najgorsze od chwili powołania gabinetu Jerzego Buzka. Największy wzrost krytycyzmu odnotowaliśmy wśród wyborców PSL (o 37 punktów), a także wśród osób mieszkających na wsi (o 25 punktów) oraz rolników (o 20 punktów).
- ◆ Luty przyniósł również pogorszenie notowań premiera. Po raz pierwszy odsetek osób niezadowolonych z tego, że Jerzy Buzek stoi na czele rządu (44%), przewyższył odsetek zadowolonych (40%).
- ◆ Na niekorzyść zmieniła się także ocena polityki gospodarczej rządu - ponad połowa ankietowanych (58%, wzrost o 14 punktów) oceniła, że polityka ta nie stwarza szans na poprawę sytuacji gospodarczej, a tylko niespełna jedna trzecia (31%, spadek o 7 punktów) była przeciwnego zdania. Również i w tym względzie oceny ankietowanych są najgorsze od początku istnienia rządu.
- ◆ Pogorszenie ocen dotyczy prawie wszystkich dziedzin działalności rządu, o które pytaliśmy ankietowanych. W porównaniu z wynikami z października najgorzej wypadły oceny polityki rolnej: 74% respondentów (wzrost o 22 punkty) oceniło ją na niedostatecznie. Pogorszyły się również oceny działań rządu w zakresie opieki zdrowotnej (59% ocen niedostatecznych, wzrost o 18 punktów) oraz opieki nad ludźmi najbardziej potrzebującymi pomocy (61% ocen niedostatecznych, wzrost o 15 punktów). Nadal źle oceniana jest także troska o stan bezpieczeństwa obywateli (58% ocen niedostatecznych). Dobre oceny otrzymała natomiast polityka zagraniczna obecnego rządu.
- ◆ Ponad trzy czwarte ankietowanych (78%) uważa, że należałoby dokonać rekonstrukcji rządu. Za pozostawieniem Rady Ministrów w jej obecnym składzie opowiada się tylko 7% badanych.

Początek roku okazał się wyjątkowo trudny dla rządu i koalicji rządowej. Start reformy administracyjnej oraz początek zasadniczej przebudowy systemu funkcjonowania służby zdrowia zbiegły się z nasileniem protestów różnych grup zawodowych. Szczególnie dramatyczny przebieg miały protesty rolników, którzy zablokowali drogi niemal w całym kraju. Warto przypomnieć, że podnoszone w czasie tych protestów kwestie cen skupu i trudnej sytuacji ekonomicznej wsi to tylko część obrazu sytuacji. Protesty rolników mają bowiem również swój kontekst polityczny - już w momencie powołania koalicji AWS-UW nowy rząd miał wśród rolników wyjątkowo małe poparcie. Bezpośrednio po jego utworzeniu (w listopadzie '97) rolnicy byli jedyną grupą społeczną, w której powstanie koalicji AWS-UW przyjęto z dużo wyraźniejszym niezadowoleniem (49%) niż zadowoleniem (27%)¹. Znaczny krytycyzm tej grupy społecznej wobec rządu Jerzego Buzka miał okazję ujawnić się w spektakularny sposób właśnie przy okazji blokad dróg.

STOSUNEK DO RZĄDU

Wydarzenia z przełomu stycznia i lutego przyniosły pogorszenie notowań rządu². W ciągu ostatniego miesiąca zwiększył się odsetek przeciwników rządu (do 33%), natomiast nie zmieniła się liczba jego zdeklarowanych zwolenników (36%). Wzrost liczby przeciwników nastąpił więc kosztem zmniejszenia grupy osób wyrażających dotychczas obojętność w stosunku do rządu. Liczba przeciwników jest obecnie najwyższa od początku funkcyjono-

¹ Por. komunikat CBOS „Nowa koalicja, nowy rząd, nowy premier”, listopad '97.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (105), 4-9 lutego '99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1111).

wania rządu Jerzego Buzka. Ostatni raz tak znaczną liczbę przeciwników miał gabinet Waldemara Pawlaka pod koniec swego urzędowania (w lutym '95), a wcześniej rząd Hanny Suchockiej przed swym upadkiem (w drugim kwartale roku '93).

Tabela 1

Stosunek do rządu	Wskazania respondentów według terminów badań														
	'97	'98												'99	
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	w procentach														
Zwolennicy	37	40	40	38	44	36	34	34	37	34	36	37	40	36	36
Przeciwnicy	22	24	21	23	24	22	24	26	23	24	22	21	20	27	33
Obojętni	34	32	34	35	27	37	38	37	36	37	36	37	36	33	28
Trudno powiedzieć	7	4	5	5	5	5	4	3	4	5	6	5	3	4	3

Można sądzić, że wydarzenia rozgrywające się w końcu stycznia na drogach naszego kraju nie były dla Polaków politycznie jednoznaczne. Część ankietowanych zinterpretowała je na niekorzyść rządu, natomiast inni nie dostrzegli w nich powodu do odebrania rządzącym kredytu zaufania. Istotnymi czynnikami wpływającymi na postrzeganie rządu na tle ostatnich wydarzeń są: miejsce zamieszkania badanych oraz ich poglądy polityczne.

W ostatnim miesiącu przybyło rządowi przeciwników i - w mniejszym stopniu - ubyło zwolenników przede wszystkim wśród mieszkańców wsi. Liczba przeciwników rządu zwiększyła się także wśród mieszkańców miast najmniejszych oraz liczących do 100 tys. ludności. Natomiast praktycznie nie zmieniły się odsetki przeciwników rządu wśród mieszkańców dużych miast (powyżej 100 tys. ludności), a wśród respondentów mieszkających w największych aglomeracjach rząd nawet poprawił swoje notowania.

Tabela 2

Miejsce zamieszkania	Stosunek do rządu*					
	Zwolennicy		Obojętni		Przeciwnicy	
	I '99	II '99	I '99	II '99	I '99	II '99
	w procentach					
Wieś	32	29	36	33	27	34
Miasto do 20 tys.	30	37	41	22	27	35
od 21 do 100 tys.	37	37	34	30	25	32
od 101 do 500 tys.	41	40	25	27	32	32
501 tys. i więcej	43	48	25	20	28	29

*Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Protesty spowodowały wzrost odsetka przeciwników rządu (o 12 punktów procentowych) wśród rolników³, choć i w ubiegłym miesiącu w tej grupie społeczno-zawodowej było ich ponad dwa razy więcej niż zwolenników. Znacząco (o 15 punktów) wzrosła również liczba osób niechętnych rządowi wśród robotników niewykwalifikowanych. Wyraźną przewagę przeciwników rządu nad zwolennikami odnotowaliśmy także wśród osób bezrobotnych. Natomiast nadal utrzymuje się wysoki stopień poparcia dla gabinetu rządowego wśród kadry kierowniczej i inteligencji (46% zwolenników), respondentów pracujących na własny rachunek (43%) oraz uczniów i studentów (41%).

Wydaje się, że wydarzenia z końca stycznia i początku lutego spolaryzowały opinię publiczną, jeśli chodzi o poparcie udzielane gabinetowi Jerzego Buzka. Wśród sympatyków obu partii tworzących koalicję rządową poparcie dla rządu wzrosło, natomiast zdecydowanie zmalało wśród zwolenników partii opozycyjnych, w tym szczególnie PSL. Trzeba zastrzec, że w lutym odnotowaliśmy spadek liczby osób deklarujących chęć oddania swego głosu na AWS, dlatego wzrost liczby zwolenników może tu być pozorny, odnosi się bowiem do mniejszego odsetka, za to bardziej zadeklarowanych zwolenników tego ugrupowania. Nie dotyczy to natomiast drugiego z współkoalicjantów - UW, który w lutym poprawił swoje notowania. Można przypuszczać, że trudna sytuacja w kraju z jednej strony spowodowała wzrost liczby przeciwników rządu niezadowolonych z prowadzonej przez niego polityki oraz dokonywanych i planowanych zmian, z drugiej natomiast - wśród osób popierających rząd i reformy - wywołała efekt konsolidacji wokół rządzących.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Stosunek do rządu							
	zwolennicy		obojętni		przeciwnicy		Trudno powiedzieć	
	I '99	II '99	I '99	II '99	I '99	II '99	I '99	II '99
	w procentach							
UW	71	77	12	13	17	8	0	1
AWS	64	76	24	17	8	6	4	1
PSL	39	22	30	24	26	48	5	6
SLD	27	22	25	21	46	56	2	1
Nie zamierzający głosować	25	24	41	36	30	36	4	4

³ Zob. tabele aneksowe.

OCENA DZIAŁALNOŚCI RZĄDU

O ile skala politycznego poparcia dla rządu zmieniła się w stosunkowo niewielkim stopniu, o tyle zdecydowanie pogorszyła się ocena jego działalności. Obecnie ponad połowa ankietowanych krytykuje efekty pracy rządu, a tylko co trzeci ocenia je pozytywnie. Obecne oceny są najgorsze od czasu powołania gabinetu Jerzego Buzka. Pogorszenie ocen jest radykalne i można wręcz powiedzieć, iż ma charakter załamania notowań, wcześniej bowiem liczba ocen krytycznych wobec działalności tego rządu nigdy nie przekraczała dwóch piątych (maksymalnie osiągnęła 38%). Tak duży jak obecnie odsetek negatywnych ocen pracy rządu notowaliśmy ostatnio - podobnie jak odsetek przeciwników rządu - pod koniec urzędowania gabinetu Waldemara Pawlaka (na początku roku '95).

Tabela 4

Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	'98												'99	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	w procentach													
Dobrze	37	44	40	45	42	42	38	39	42	45	44	48	44	34
Źle	30	34	31	36	33	38	37	36	34	33	31	36	37	53
Trudno powiedzieć	33	22	29	19	25	20	25	25	24	22	25	16	19	12

Blisko dwie trzecie mieszkańców wsi (62%) krytykuje rezultaty pracy rządu. Negatywnie ocenia je także ponad połowa mieszkańców miast od 21 do 500 tys. ludności. Mniej krytyczni wobec rządu są natomiast mieszkańcy najmniejszych miast oraz największych aglomeracji, choć i wśród nich oceny działań rządu nieco częściej są negatywne niż pozytywne.

Działalność rządu jest najgorzej oceniana przez rolników (83% wskazań negatywnych) oraz robotników niewykwalifikowanych (73%) i wykwalifikowanych (60%). Oceny krytyczne dominują we wszystkich grupach społeczno-zawodowych poza uczniami i studentami oraz osobami pracującymi na własny rachunek.

Oceny działań i zaniechań rządu w tym trudnym okresie są w znacznej mierze dokonywane przez pryzmat polityki. Osoby o prawicowych poglądach politycznych wciąż w zdecydowanej większości dobrze oceniają działania rządu. Wśród pozostałych przeważają oceny negatywne, przy czym najbardziej wyraźne pogorszenie opinii odnotowaliśmy wśród osób o poglądach centrowych.

Tabela 5

Deklarowane poglądy polityczne	Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?					
	Dobrze		Źle		Trudno powiedzieć	
	I'99	II'99	I'99	II'99	I'99	II'99
	w procentach					
Lewica	30	19	57	75	12	6
Centrum	46	31	36	60	18	9
Prawica	71	62	20	27	10	10
Trudno powiedzieć	24	21	36	53	40	26

Z wyjątkiem elektoratu UW działalność rządu gorzej niż przed miesiącem oceniają zwolennicy wszystkich ugrupowań, a także osoby bierne politycznie i nie zamierzające uczestniczyć w wyborach. Oceny pozytywne nadal zdecydowanie dominują wśród potencjalnych wyborców ugrupowań tworzących koalicję rządową UW i AWS. Wyniki działalności rządu źle ocenia natomiast zdecydowana większość sympatyków SLD i PSL oraz więcej niż co druga osoba nie zainteresowana uczestnictwem w życiu politycznym.

Tabela 6

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?					
	Dobrze		Źle		Trudno powiedzieć	
	I'99	II'99	I'99	II'99	I'99	II'99
	w procentach					
AWS	80	72	10	17	11	11
UW	73	74	17	14	10	12
PSL	37	15	39	76	24	10
SLD	29	13	58	81	12	6
Nie zamierzający głosować	34	28	41	58	26	15

W ciągu ostatniego miesiąca największy wzrost krytycznych ocen działalności rządu nastąpił wśród wyborców PSL (o 37 punktów), respondentów o centrowych poglądach politycznych (o 24 punkty), a także wśród osób mieszkających na wsi (o 25 punktów) oraz rolników (o 20 punktów).

AKCEPTACJA PREMIERA

Luty przyniósł również pogorszenie notowań premiera. W porównaniu ze styczniowym pomiarem akceptacja osoby szefa rządu zmalała o 7 punktów procentowych. Po raz pierwszy od momentu powołania Jerzego Buzka na to stanowisko odsetek osób niezadowolonych z tego, że stoi on na czele rządu (44%), przewyższył odsetek zadowolonych (40%). Większy odsetek niezadowolonych odnotowaliśmy dotychczas tylko w przypadku Waldemara Pawlaka w lutym '95 (48%).

Tabela 7

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek?	Wskazania respondentów według terminów badań															
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	
	'97	'98												'99		
	w procentach															
Tak	44	45	50	45	47	44	42	40	41	44	45	47	48	47	40	
Nie	21	25	25	27	31	30	35	33	33	30	30	28	31	33	44	
Trudno powiedzieć	35	30	25	29	22	26	23	26	25	26	25	25	21	19	16	

Niezadowolenie z tego, że Radą Ministrów kieruje Jerzy Buzek, wyraża blisko połowa ankietowanych mężczyzn (48%), natomiast kobiety mają podzielone opinie w tej sprawie. Brak akceptacji premiera częściej niż pozostali deklarują osoby w wieku od 35 do 54 lat, mieszkańcy wsi, badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym, respondenci najmniej zarabiający i nie uczestniczący w praktykach religijnych lub sporadycznie biorący w nich udział. Wśród grup społeczno-zawodowych najmniej zadowoleni z premiera są rolnicy oraz robotnicy niewykwalifikowani, natomiast akceptuje go większość uczniów i studentów oraz osób pracujących na własny rachunek.

Zdecydowanie pogorszyły się notowania premiera wśród sympatyków SLD i PSL oraz - w nieco mniejszym stopniu - w grupie respondentów biernych politycznie, natomiast zadowolone utrzymuje się wśród potencjalnych wyborców partii tworzących koalicję rządową.

Tabela 8

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek?											
	Tak				Nie				Trudno powiedzieć			
	XI '98	XII '98	I '99	II '99	XI '98	XII '98	I '99	II '99	XI '98	XII '98	I '99	II '99
	w procentach											
AWS	76	82	79	83	11	6	8	11	12	12	14	7
UW	73	75	74	77	18	13	18	16	9	12	9	7
PSL	44	49	56	17	37	34	26	69	20	17	19	14
SLD	40	22	29	17	40	62	60	74	21	16	12	9
Nie zamierzający głosować	38	37	40	31	31	35	36	46	31	28	24	23

OCENA POSZCZEGÓLNYCH DZIEDZIN DZIAŁALNOŚCI RZĄDU

Trudna sytuacja polityczna w kraju wpłynęła na pogłębienie się minorowych nastrojów także w ocenach polityki gospodarczej rządu. W ciągu ostatniego półrocza notowaliśmy tylko kilkupunktową przewagę ocen negatywnych. Obecnie blisko dwa razy większy odsetek ankietowanych twierdzi, że polityka rządu nie stwarza szans na poprawę sytuacji gospodarczej (58%), niż uznaje istnienie takiej szansy (30%). Również i w tym zakresie oceny ankietowanych są najgorsze od początku istnienia rządu.

Tabela 9

Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?	Wskazania respondentów według terminów badań														
	'97	'98												'99	
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
w procentach															
Tak	40	43	45	41	43	42	41	37	36	38	39	38	40	38	30
Nie	39	39	38	40	41	39	41	42	44	44	42	40	45	44	58
Trudno powiedzieć	21	18	17	20	16	19	18	20	20	18	19	21	15	18	11

Zadaniem respondentów była także ocena działalności rządu w dziesięciu wybranych dziedzinach funkcjonowania państwa. Ostatni raz pomiar taki przeprowadziliśmy w październiku ubiegłego roku.

Opinie negatywne zyskały bezwzględną przewagę nad innymi przede wszystkim w ocenie polityki rolnej rządu. Niemal trzy czwarte respondentów (74%) wystawiło rządowi w tej dziedzinie ocenę niedostateczną. Wyjątkowo źle oceniona została także opieka nad ludźmi najbardziej potrzebującymi pomocy, 61% ankietowanych uznało za niedostateczne wysiłki rządu w tym zakresie. Chaos wywołany zmianami w służbie zdrowia, a także protesty pracowników tego resortu, w tym zapewne szczególnie strajk anestezjologów, przyczyniły się do tego, że również dotychczasowe działania rządu w dziedzinie opieki zdrowotnej u większości ankietowanych (59%) uzyskiwały noty niedostateczne. Podobnie jak w przypadku poprzednich rządów nadal negatywne recenzje zbiera także działalność rządu w zakresie bezpieczeństwa obywateli, czyli bezpieczeństwa wewnętrznego (58% ocen niedostatecznych).

Zdecydowanie najlepiej oceniana jest natomiast polityka zagraniczna rządu Jerzego Buzka.

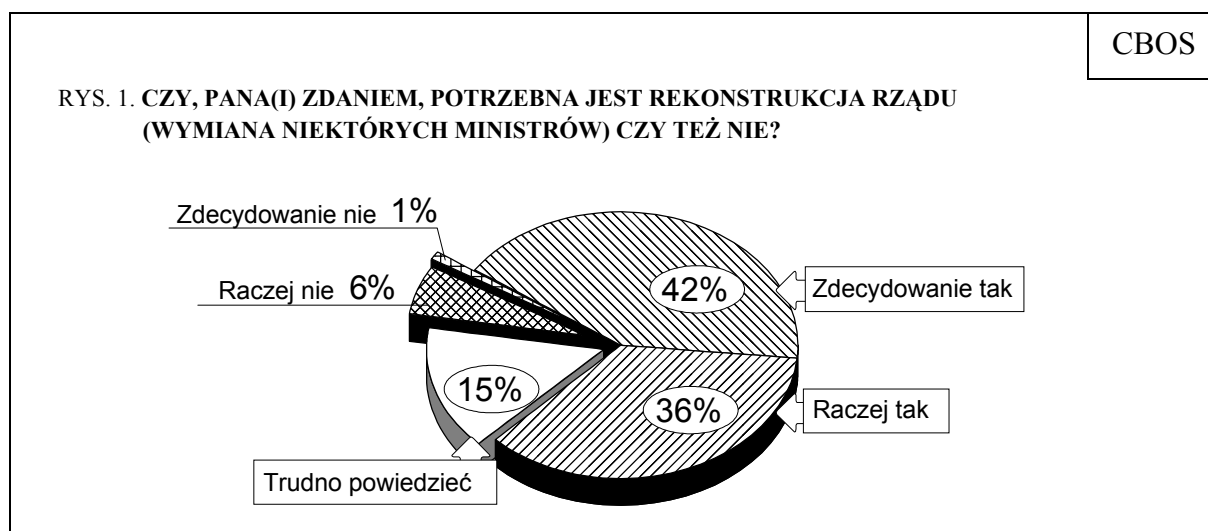
Poza kwestią bezpieczeństwa obywateli pogorszenie ocen dotyczy wszystkich dziedzin działalności, o które pytaliśmy ankietowanych. W porównaniu z wynikami sondażu październikowego najbardziej pogorszyły się opinie o polityce rolnej (o 22 punkty wzrósł odsetek ocen niedostatecznych). Gorsze są również oceny działań rządu w zakresie opieki zdrowotnej (wzrost ocen niedostatecznych o 18 punktów procentowych). Znacznie pogorszyły się również oceny realizowania przez państwo funkcji socjalnych - o 15 punktów zwiększył się odsetek osób negatywnie oceniających opiekę nad ludźmi najbardziej potrzebującymi pomocy. W mniejszym stopniu pogorszyły się oceny działań rządu w zakresie polityki informacyjnej (wzrost ocen niedostatecznych o 11 punktów procentowych), kierowania państwem (o 11 punktów) oraz gospodarki (o 12 punktów).

Tabela 10. Szczegółowe oceny działalności rządu

Dziedziny działalności rządu	Ocena	Wskazania respondentów według terminów badań									
		'94	'95	'96			'97		'98		'99
		XI	I	II	VI	X	I	IX	I	X	II
w procentach											
Gospodarka	Dobra	12	12	32	22	23	27	31	24	25	16
	Dostateczna	53	56	45	46	50	42	45	33	48	49
	Niedostateczna	27	24	11	13	14	14	11	17	15	27
	Trudno powiedzieć	8	8	12	19	13	17	13	25	11	8
Kierowanie państwem	Dobra	12	12	38	30	31	36	40	30	33	24
	Dostateczna	52	50	33	38	42	38	36	32	42	45
	Niedostateczna	25	26	15	11	11	9	9	11	10	21
	Trudno powiedzieć	11	11	14	22	17	17	16	27	14	10
Właściwe gospodarowanie pieniędzmi publicznymi	Dobra	7	6	18	11	13	14	18	15	14	11
	Dostateczna	31	35	33	33	31	34	29	24	32	30
	Niedostateczna	48	45	23	27	32	27	25	29	28	40
	Trudno powiedzieć	14	14	26	29	24	25	28	32	26	19
Polityka zagraniczna	Dobra	35	30	44	37	42	47	53	35	47	45
	Dostateczna	34	36	25	28	27	24	20	25	23	27
	Niedostateczna	10	11	10	7	7	7	4	7	7	10
	Trudno powiedzieć	22	23	21	28	24	22	23	33	23	17
Polityka rolna	Dobra	9	11	14	11	11	12	14	10	6	3
	Dostateczna	36	35	30	31	31	33	27	23	25	16
	Niedostateczna	36	35	31	31	35	30	38	31	52	74
	Trudno powiedzieć	19	18	25	26	23	25	21	36	17	7
Opieka nad ludźmi najbardziej potrzebującymi pomocy	Dobra	8	10	14	13	11	13	16	18	10	8
	Dostateczna	35	35	38	31	29	35	32	27	30	23
	Niedostateczna	51	49	33	41	47	39	38	33	46	61
	Trudno powiedzieć	6	7	15	15	13	13	15	23	14	8
Bezpieczeństwo obywateli	Dobra	7	8	11	12	12	13	15	11	7	7
	Dostateczna	32	33	32	29	28	30	30	23	26	29
	Niedostateczna	55	53	47	47	50	47	44	47	57	58
	Trudno powiedzieć	6	7	10	12	10	10	12	19	9	6
Szkolnictwo, oświata	Dobra	12	12	16	15	11	16	17	17	19	11
	Dostateczna	40	41	39	35	36	39	36	33	35	37
	Niedostateczna	39	36	31	36	40	30	29	24	31	40
	Trudno powiedzieć	9	10	14	14	13	14	17	26	14	13
Opieka zdrowotna	Dobra	8	8	12	12	8	10	12	11	13	7
	Dostateczna	36	35	36	33	29	32	33	31	37	27
	Niedostateczna	52	52	43	44	55	46	44	36	41	59
	Trudno powiedzieć	5	5	9	11	9	11	11	22	9	7
Polityka informacyjna	Dobra	19	22	32	26	25	27	31	26	28	19
	Dostateczna	42	43	37	35	37	35	31	34	37	38
	Niedostateczna	25	22	17	20	20	17	16	16	18	29
	Trudno powiedzieć	14	13	14	19	18	21	22	24	17	14

OPINIE O REKONSTRUKCJI RZĄDU

Kryzysowa sytuacja niektórych branż oraz segmentów życia społecznego, a wcześniej także spory wewnątrzkoalicyjne sprawiły, że od jakiegoś czasu w dyskusjach politycznych mówi się o możliwości rekonstrukcji rządu lub co najmniej zmianie szefów niektórych resortów. Zapewne wydarzenia ostatnich tygodni przyczyniły się do tego, że aż ponad trzy czwarte ankietowanych (78%) akceptuje pomysł rekonstrukcji rządu, polegającej między innymi na zmianie niektórych ministrów, a tylko 7% opowiada się za pozostawieniem rządu w jego obecnym składzie.

Za rekonstrukcją rządu w zdecydowanej większości opowiadają się zarówno osoby deklarujące lewicowe poglądy polityczne (88%), jak i - choć nieco rzadziej - badani o poglądach prawicowych (70%). Wśród elektoratów partyjnych najbardziej zdecydowanie popierają pomysł rekonstrukcji gabinetu Jerzego Buzka zwolennicy SLD i PSL. Bardziej sceptyczni pozostają potencjalni wyborcy UW i AWS, choć również i oni w większości opowiadają się za zmianami w rządzie.

Tabela 11

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Czy, Pana(i) zdaniem, potrzebna jest rekonstrukcja (wymiana niektórych ministrów) czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	90	3	7
PSL	86	4	10
UW	73	16	11
AWS	68	15	17
Nie zamierzający głosować	78	4	18

★

★

★

Wydarzenia z końca stycznia i początku lutego zbiegły się z wyraźnym pogorszeniem dotychczasowych notowań rządu. Ocena działalności rządu oraz perspektyw prowadzonej przez niego polityki gospodarczej jest najgorsza od początku jego istnienia. Zdecydowanie negatywnie została oceniona aktywność rządu w dziedzinie polityki rolnej, opieki społecznej, opieki zdrowotnej i bezpieczeństwa obywateli. Najniższe jak dotychczas notowania uzyskał też premier. Trzeba zastrzec, że realizację badania rozpoczęliśmy bezpośrednio po kulminacji rolniczych protestów, a jeszcze przed ostatecznym podpisaniem porozumień z rolnikami, dlatego trudno przewidzieć, czy odnotowane w lutym załamanie notowań okaże się trwałą tendencją.

Interpretacja wydarzeń ostatnich tygodni, w tym - jak można sądzić - szczególnie spektakularnych blokad dróg, podczas których nie tylko kontestowano układ sił na scenie politycznej, ale usiłowano kwestionować porządek prawny w państwie, spolaryzowała opinię społeczną. Z jednej strony - błędy we wdrażaniu reform i polityce rolnej, a także poczucie braku panowania nad sytuacją oraz płynąca z wielu stron krytyka poczynań rządu przyczyniły się do wzrostu odsetka jego zdeklarowanych przeciwników. Z drugiej strony - zorganizowane

wystąpienia skierowane przeciw rządowi i państwu wywołały konsolidację jego zwolenników wierzących w długofalowy sens podejmowanych obecnie przedsięwzięć. W rezultacie *en masse* polityczne poparcie dla rządu pozostaje stabilne, choć kosztem spadku ocen obojętnych wzrosła liczba jego przeciwników. Wyraźnie gorzej jest natomiast oceniana praca rządu, choć można przypuszczać, że niezadowolenie to może mieć różne podłoże - część ankietowanych negatywnie postrzega twarde stanowisko rządu, inni z kolei jego postawę w tym okresie oceniają jako niezdecydowaną i zbyt słabą. Niezadowolenie z działań podejmowanych przez rząd w tej kryzysowej sytuacji przekłada się na wysokie poparcie, jakim cieszy się koncepcja rekonstrukcji rządu, czyli zmiany niektórych ministrów.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Stosunek do rządu

(%)

	Zwolennicy	Obojętni	Przeciwnicy	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	36	28	33	3	1111
Płeć					
Mężczyźni	37	25	36	3	527
Kobiety	35	31	30	4	584
Wiek					
18-24 lat	31	36	31	2	158
25-34	39	25	32	4	196
35-44	32	30	34	3	241
45-54	34	23	41	2	202
55-64	47	19	30	4	130
65 lat i więcej	36	35	25	5	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	29	33	34	4	410
Miasto do 20 tys.	37	22	35	6	135
od 21 do 100 tys.	37	30	32	2	205
101-500 tys.	40	27	32	1	214
501 tys. i więcej mieszk.	48	20	29	2	146
Wykształcenie					
Podstawowe	26	36	32	5	322
Zasadnicze zawodowe	33	28	35	3	280
Średnie	40	25	32	3	402
Wyższe	53	17	29	1	107
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	46	17	37	0	81
Prac. umysł. niż. szczebla	37	28	34	1	121
Pracownicy fiz. - umysł.	45	22	28	4	70
Robotnicy wykwalifikowani	38	26	34	2	110
Robotnicy niewykwalifik.	31	24	42	3	36
Rolnicy	9	30	59	1	48
Pracujący na własny rach.	43	32	18	7	52
Bierni zawodowo					
Renciści	37	26	34	3	148
Emeryci	38	33	24	5	196
Uczniowie i studenci	41	30	29	0	84
Bezrobotni	21	32	40	7	104
Gospodynie domowe i inni	34	33	27	6	60
Pracuje w:					
sferze budżetowej	29	27	42	2	101
sekt. państw., publicznym	46	22	31	1	114
sp. właśc. pryw. i państwa	46	27	21	6	88
sekt. pryw. poza rolnict.	40	26	31	2	203
prywatnym gosp. rolnym	15	28	57	1	63
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	26	31	41	2	174
276 - 399	30	35	32	4	157
400 - 549	35	30	31	3	275
550 - 799	48	21	28	3	160
Powyżej 799 zł	43	24	32	1	175
Ocena własnych war. mater.					
Dobre	50	24	23	3	234
Średnie	39	28	31	3	500
Złe	23	31	41	5	378
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	44	35	17	4	51
Raz w tygodniu	41	29	27	3	524
Kilka razy w miesiącu	32	32	33	3	208
Kilka razy w roku	30	24	43	4	214
W ogóle nie uczestniczy	28	22	47	3	112
Poglądy polityczne					
Lewica	22	21	56	1	270
Centrum	33	29	35	3	305
Prawica	65	21	12	2	296
Trudno powiedzieć	20	44	28	8	238

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	34	53	12	1109
Płeć				
Mężczyźni	35	57	9	525
Kobiety	34	51	15	584
Wiek				
18-24 lat	36	52	12	157
25-34	39	47	14	196
35-44	31	58	11	241
45-54	34	57	8	202
55-64	34	55	11	130
65 lat i więcej	32	50	18	183
Miejsce zamieszkania				
Wieś	27	62	11	410
Miasto do 20 tys.	42	44	14	135
od 21 do 100 tys.	37	52	12	205
101-500 tys.	36	51	13	214
501 tys. i więcej mieszk.	43	45	12	144
Wykształcenie				
Podstawowe	22	58	20	322
Zasadnicze zawodowe	33	58	8	280
Średnie	42	49	9	400
Wyższe	47	45	8	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	40	51	9	81
Prac. umysł. niż. szczebla	41	45	14	119
Pracownicy fiz.- umysł.	35	54	10	70
Robotnicy wykwalifikowani	33	60	6	110
Robotnicy niewykwalifik.	26	73	1	36
Rolnicy	9	83	8	48
Pracujący na własny rach.	45	43	12	52
Bierni zawodowo				
Renciści	28	57	16	148
Emeryci	34	52	14	196
Uczniowie i studenci	48	40	12	84
Bezrobotni	33	52	15	104
Gospodynie domowe i inni	33	51	17	60
Pracuje w:				
sferze budżetowej	34	58	8	99
sekt. państw., publicznym	39	53	8	114
sp. własc. pryw. i państwa	41	48	12	88
sekt. pryw. poza rolnict.	39	52	9	203
prywatnym gosp. rolnym	12	78	9	63
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	28	62	10	174
276 - 399	29	57	14	157
400 - 549	38	51	10	275
550 - 799	36	52	12	160
Powyżej 799 zł	45	44	12	173
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	51	39	10	234
Średnie	35	52	13	498
Źłe	23	64	13	378
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	42	35	23	51
Raz w tygodniu	40	49	11	524
Kilka razy w miesiącu	32	58	10	208
Kilka razy w roku	26	62	12	212
W ogóle nie uczestniczy	26	59	15	112
Poglądy polityczne				
Lewica	19	75	6	270
Centrum	31	60	9	305
Prawica	62	27	10	296
Trudno powiedzieć	21	53	26	236

Tabela 3. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	40	44	16	1109
Płeć				
Mężczyźni	39	48	13	525
Kobiety	40	41	19	584
Wiek				
18-24 lat	45	41	13	157
25-34	40	42	18	196
35-44	35	48	17	241
45-54	35	49	16	202
55-64	42	48	10	130
65 lat i więcej	44	37	19	183
Miejsce zamieszkania				
Wieś	32	49	19	410
Miasto do 20 tys.	43	37	19	135
od 21 do 100 tys.	41	44	15	205
101-500 tys.	44	43	13	214
501 tys. i więcej mieszk.	47	42	10	144
Wykształcenie				
Podstawowe	34	45	21	322
Zasadnicze zawodowe	32	52	17	280
Średnie	47	40	13	400
Wyższe	49	41	10	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	45	45	9	81
Prac. umysł. niż. szczebla	40	45	14	119
Pracownicy fiz.- umysł.	38	45	17	70
Robotnicy wykwalifikowani	32	46	22	110
Robotnicy niewykwalifik.	31	69	0	36
Rolnicy	12	73	14	48
Pracujący na własny rach.	54	34	12	52
Bierni zawodowo				
Renciści	32	47	21	148
Emeryci	47	38	15	196
Uczniowie i studenci	68	24	8	84
Bezrobotni	31	46	23	104
Gospodynie domowe i inni	32	46	22	60
Pracuje w:				
sferze budżetowej	36	55	8	99
sekt. państw., publicznym	44	41	15	114
sp. właśc. pryw. i państwa	42	43	15	88
sekt. pryw. poza rolnict.	43	42	15	203
prywatnym gosp. rolnym	18	64	18	63
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	32	52	17	174
276 - 399	37	45	18	157
400 - 549	40	42	18	275
550 - 799	45	42	13	160
Powyżej 799 zł	49	38	13	173
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	55	32	13	234
Średnie	40	44	16	498
Złe	28	53	18	378
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	60	25	15	51
Raz w tygodniu	46	39	15	524
Kilka razy w miesiącu	38	43	19	208
Kilka razy w roku	26	57	17	212
W ogóle nie uczestniczy	28	57	15	112
Poglądy polityczne				
Lewica	22	69	9	270
Centrum	36	49	15	305
Prawica	71	21	9	296
Trudno powiedzieć	25	40	35	236

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	30	58	11	1109
Płeć				
Mężczyźni	32	59	9	525
Kobiety	29	58	14	584
Wiek				
18-24 lat	31	60	9	157
25-34	38	54	8	196
35-44	31	57	11	241
45-54	27	65	8	202
55-64	33	58	9	130
65 lat i więcej	23	54	23	183
Miejsce zamieszkania				
Wieś	22	67	11	410
Miasto do 20 tys.	39	48	13	135
od 21 do 100 tys.	32	56	12	205
101-500 tys.	32	58	10	214
501 tys. i więcej mieszk.	40	47	13	144
Wykształcenie				
Podstawowe	19	63	18	322
Zasadnicze zawodowe	27	66	8	280
Średnie	38	51	11	400
Wyższe	48	48	3	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	40	56	4	81
Prac. umysł. niż. szczebla	30	53	17	119
Pracownicy fiz.- umysł.	35	56	10	70
Robotnicy wykwalifikowani	31	63	6	110
Robotnicy niewykwalifik.	24	69	7	36
Rolnicy	12	82	6	48
Pracujący na własny rach.	56	41	3	52
Bierni zawodowo				
Renciści	20	60	19	148
Emeryci	26	58	16	196
Uczniowie i studenci	45	51	4	84
Bezrobotni	29	60	11	104
Gospodynie domowe i inni	31	57	11	60
Pracuje w:				
sferze budżetowej	32	60	8	99
sekt. państw., publicznym	31	59	10	114
sp. właśc. pryw. i państwa	43	48	9	88
sekt. pryw. poza rolnict.	38	55	7	203
prywatnym gosp. rolnym	14	78	7	63
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	22	69	9	174
276 - 399	28	62	11	157
400 - 549	28	60	13	275
550 - 799	36	49	15	160
Powyżej 799 zł	44	47	9	173
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	50	38	12	234
Średnie	29	58	13	498
Złe	20	71	9	378
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	34	44	22	51
Raz w tygodniu	35	52	13	524
Kilka razy w miesiącu	25	67	8	208
Kilka razy w roku	25	65	10	212
W ogóle nie uczestniczy	28	63	9	112
Poglądy polityczne				
Lewica	19	78	2	270
Centrum	27	64	9	305
Prawica	55	33	12	296
Trudno powiedzieć	17	59	24	236

Tabela 5. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność rządu premiera Jerzego Buzka od chwili jego powstania w dziedzinie polityki rolnej?

(%)

	Dobrze	Dostatecz- nie	Niedosta- tecznie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	16	74	7	1109
Płeć					
Mężczyźni	2	18	75	5	525
Kobiety	3	14	74	9	584
Wiek					
18-24 lat	4	16	72	7	157
25-34	4	23	63	10	196
35-44	3	14	77	6	241
45-54	2	14	80	4	202
55-64	1	13	80	5	130
65 lat i więcej	3	16	73	8	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	2	12	82	4	410
Miasto do 20 tys.	4	16	67	13	135
od 21 do 100 tys.	2	21	71	6	205
101-500 tys.	4	16	72	9	214
501 tys. i więcej mieszk.	3	22	66	9	144
Wykształcenie					
Podstawowe	2	13	78	7	322
Zasadnicze zawodowe	2	12	75	11	280
Średnie	4	19	73	4	400
Wyższe	3	23	66	7	107
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	1	23	69	7	81
Prac. umysł. niż. szczebla	1	15	79	5	119
Pracownicy fiz. - umysł.	4	10	79	7	70
Robotnicy wykwalifikowani	3	16	76	6	110
Robotnicy niewykwalifik.	2	13	81	3	36
Rolnicy	0	6	94	0	48
Pracujący na własny rach.	7	23	62	8	52
Bierni zawodowo					
Renciści	5	9	76	9	148
Emeryci	2	16	76	6	196
Uczniowie i studenci	4	27	63	6	84
Bezrobotni	3	20	65	11	104
Gospodynie domowe i inni	4	11	75	11	60
Pracuje w:					
sferze budżetowej	1	16	75	9	99
sekt. państw., publicznym	1	13	82	5	114
sp. właśc. pryw. i państwa	5	20	68	7	88
sekt. pryw. poza rolnict.	4	16	76	4	203
prywatnym gosp. rolnym	4	6	90	0	63
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	2	10	82	6	174
276 - 399	3	17	73	6	157
400 - 549	2	17	74	7	275
550 - 799	2	20	71	7	160
Powyżej 799 zł	6	15	71	8	173
Ocena własnych war. mater.					
Dobre	6	23	62	9	234
Średnie	2	18	75	6	498
Złe	2	10	81	7	378
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	0	23	58	18	51
Raz w tygodniu	4	17	72	7	524
Kilka razy w miesiącu	2	13	79	6	208
Kilka razy w roku	2	14	80	4	212
W ogóle nie uczestniczy	3	15	73	8	112
Poglądy polityczne					
Lewica	4	10	83	4	270
Centrum	2	12	83	3	305
Prawica	4	27	60	8	296
Trudno powiedzieć	2	14	71	13	236

Tabela 6. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność rządu premiera Jerzego Buzka od chwili jego powstania w dziedzinie opieki zdrowotnej?

(%)

	Dobrze	Dostatecz- nie	Niedosta- tecznie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	7	27	60	7	1109
Płeć					
Mężczyźni	7	28	59	6	525
Kobiety	7	26	60	7	584
Wiek					
18-24 lat	8	32	54	6	157
25-34	7	32	52	9	196
35-44	8	22	64	7	241
45-54	4	26	68	3	202
55-64	6	30	57	7	130
65 lat i więcej	9	22	60	9	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	7	26	59	8	410
Miasto do 20 tys.	8	29	54	8	135
od 21 do 100 tys.	7	32	58	4	205
101-500 tys.	8	23	62	7	214
501 tys. i więcej mieszk.	5	26	63	6	144
Wykształcenie					
Podstawowe	6	26	60	8	322
Zasadnicze zawodowe	10	22	61	8	280
Średnie	6	30	59	5	400
Wyższe	8	32	55	5	107
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	5	31	54	9	81
Prac. umysł. niż. szczebla	6	24	61	9	119
Pracownicy fiz. - umysł.	5	26	61	8	70
Robotnicy wykwalifikowani	6	26	64	4	110
Robotnicy niewykwalifik.	2	32	64	3	36
Rolnicy	2	26	73	0	48
Pracujący na własny rach.	14	28	53	5	52
Bierni zawodowo					
Renciści	8	22	61	10	148
Emeryci	10	24	61	5	196
Uczniowie i studenci	5	35	58	1	84
Bezrobotni	9	30	53	8	104
Gospodynie domowe i inni	6	29	55	9	60
Pracuje w:					
sferze budżetowej	6	21	60	13	99
sekt. państw., publicznym	6	32	59	3	114
sp. właśc. prywat. i państwa	6	34	56	4	88
sekt. prywat. poza rolnict.	6	27	60	6	203
prywatnym gosp. rolnym	5	21	74	0	63
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	8	25	61	6	174
276 - 399	6	33	53	8	157
400 - 549	4	26	63	7	275
550 - 799	7	26	61	6	160
Powyżej 799 zł	11	27	55	7	173
Ocena własnych war. mater.					
Dobre	13	28	51	9	234
Średnie	6	29	58	7	498
Złe	5	23	67	5	378
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	14	36	37	14	51
Raz w tygodniu	8	30	55	6	524
Kilka razy w miesiącu	7	22	64	7	208
Kilka razy w roku	5	22	68	5	212
W ogóle nie uczestniczy	2	23	66	8	112
Poglądy polityczne					
Lewica	3	25	69	2	270
Centrum	4	24	68	4	305
Prawica	11	37	45	7	296
Trudno powiedzieć	10	20	55	15	236

Tabela 7. Czy, Pana(i) zdaniem, potrzebna jest rekonstrukcja rządu
(wymiana niektórych ministrów) czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	78	7	15	1109
Płeć				
Mężczyźni	78	7	14	525
Kobiety	77	7	16	584
Wiek				
18-24 lat	81	9	10	157
25-34	80	7	13	196
35-44	78	9	13	241
45-54	85	5	10	202
55-64	76	7	17	130
65 lat i więcej	65	6	29	183
Miejsce zamieszkania				
Wieś	78	6	16	410
Miasto do 20 tys.	72	6	22	135
od 21 do 100 tys.	76	9	15	205
101-500 tys.	84	6	9	214
501 tys. i więcej mieszk.	76	9	15	144
Wykształcenie				
Podstawowe	69	5	27	322
Zasadnicze zawodowe	83	6	11	280
Średnie	81	10	9	400
Wyższe	79	7	14	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	85	9	7	81
Prac. umysł. niż. szczebla	84	7	8	119
Pracownicy fiz.- umysł.	85	8	7	70
Robotnicy wykwalifikowani	77	7	15	110
Robotnicy niewykwalifik.	88	6	6	36
Rolnicy	84	4	12	48
Pracujący na własny rach.	71	9	20	52
Bierni zawodowo				
Renciści	69	6	25	148
Emeryci	69	8	23	196
Uczniowie i studenci	79	15	6	84
Bezrobotni	83	2	15	104
Gospodynie domowe i inni	79	5	16	60
Pracuje w:				
sferze budżetowej	85	7	8	99
sekt. państw., publicznym	81	8	11	114
sp. właśc. pryw. i państwa	84	5	11	88
sekt. pryw. poza rolnict.	76	12	12	203
prywatnym gosp. rolnym	80	5	16	63
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	80	5	15	174
276 - 399	78	8	13	157
400 - 549	79	6	15	275
550 - 799	75	11	14	160
Powyżej 799 zł	78	10	11	173
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	80	7	12	234
Średnie	74	9	17	498
Złe	81	5	15	378
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	63	10	27	51
Raz w tygodniu	77	8	14	524
Kilka razy w miesiącu	84	3	13	208
Kilka razy w roku	76	9	15	212
W ogóle nie uczestniczy	81	4	15	112
Poglądy polityczne				
Lewica	88	6	6	270
Centrum	84	6	10	305
Prawica	70	13	17	296
Trudno powiedzieć	68	3	29	236